

Megjelen hetenkint kétszer
szórdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljauhely, Főter 9. szám

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Kylltérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Égész évre 12 korona, félfévre 6 kor,
negyedévre 3 korona.

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden sor után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
díszbetűkkel, vagy keretel állított hir-
detések témáérték szerint egy négyszög-
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknek árkedvevény.

Bessenyei István.

— ápr. 7.

A feltámadást hirdető ünnepi harangszót várták a hívek, amidőn megdöbbenően kelt szárnyra az a lesújtó gyászhir, hogy Bessenyei István apátplebános meghalt.

Nem jött váratlanul e csapás, hetek óta bizonyosra kellett vennünk, hogy lesújt és még sem tudunk arra úgy elkészülni, hogy meg ne rendüljön a lelkünk.

Megilletődve, szomoruan állunk ravatala mellett. Érezzük, hogy sokat, nagyon sokat veszítettünk benne.

De legtöbbet veszített egyháza, ki egy gyémántkemény jellemű papját, egy a hitéért minden áldozatrakész apostolát veszítette el benne.

Sokat veszített egyházközsége, amely széles látókörű, hatalmas energiájú vezérét gyászolja benne. Sokat veszített a hívők serege, akik az elhunytban gondos, szerető lelki atyjukat siratják.

Miden tőlünk bucsut vett embertársunkban találunk annyi jó-ságot, erényt, hogy kegyeletes kézzel gyászkoszort fonhatunk belőle, de Bessenyei István emlékének nincs szüksége a kegyeletnek e minden gyarlóságot befödő fátyolára. Az ő egyénisége megbirja a teljes igazság súlyát. Nem volt általános népszerű ember, — az igaz, hogy nem is pazarolta a népszerűség mulandó kegyéért hatalmas erőit. Hiányzott benne a minden körülményekhez alkalmazkodni akaró simulékonyosság, de kemény karaktereket jellemző merevséggel ragaszkodott elveihez, meggyőződéséhez.

De bármiképp is vélekedtek róla egyben-másban az emberek, értékét mindenki elismerte. Erdemei, feddhetetlen papi jelleme előtt mindenkinek meg kellett hajolnia. Akik pedig körében éltek, akiket rokoni, baráti kötelékek fűztek hozzá, azok tanuságot tehetnek róla, hogy e látszólag rideg emberben egy jóságos, melegen érző szív hült ki.

Kemény volt önmagához, de könnyörületes másokhoz, különösen a gyengékhez, a szenvedőkhez.

Fáradhatatlan munkásélet zárodott le halálával. Tünetmentes munkaereje nem ismert fáradtságot, hatalmas energiája minden

akadály fölött győzelmeskedett. Sok hatalmas mű és intézmény dicséri már eddig is alkotó erejét, de még sokat remélhetett volna tőle egyháza, ha idő előtt, szellemi és testi erejének teljében, a halál angyala le nem fogja alkotó kezét.

Vallásosan élni, Istenben meghalni tanította népét, mert ő élt itt közöttünk a legkeresztényibb módon és ő halt meg itt a legkeresztényibb halállal — hosszú, de türelmesen viselt, megtisztító szenvedések után.

Apostoli egyszerűségben élt, s ez tette lehetővé, hogy sokat áldozott egyházi és jótékonycélokra. Joggal mondhatta halálós ágyán: „Magamra semmit sem költöttem életemben, mindenemet visszaadtam az egyháznak.”

Sok, nagyon sok érték vesztett el benne. Érthető, hogy hívei impozáns részvétellel, a nagy veszteség súlyát érezve, szomorúan kísérték utolsó útjára. De Bessenyei István többet érdemel e részvét muld érzésénél. Többet a könnyeknél is. Megérdemli, hogy hívei hálás kegyelettel őrizzék meg emlékét s a keresztény élet napja: a forró imádság felkeljen és soha le ne nyugodjon immár csendes sirja fölött.

Életrajza.

Bessenyei István szül. Királyhelmezen 1857-ben. Iskoláit Sátoraljauhelyben, majd Kassán végezte. Pappá szenteltetett 1880-ban. Három évi káplánkodása után a monoki plebánia javadalmat nyerte el, ahol 25 évig működött. Buzgó lelkipásztori működése által plebániáján példászerű hitéletet teremtett, de emellett nem feledkezett meg híveinek anyagi érdekeiről sem. Fogyasztási és hitelszövetkezetet alapított, amelyeknek ügyeit mindvégig nagy ügybuzgalommal vezett. Erdemeinek méltánylásaképpen 1900-ban a nagykiterjedésű tokaji esperesi kerület alesperesévé neveztetett ki. Működésének sulypontja az időt tekintve Monokra esik, de életének koronája mégis az a 7 esztendő volt, amelyet a sátoraljauhelyi plebánia élen töltött.

Midőn a sátoraljauhelyi plebánia 1908. évben elárult, az illetékes tényezők oly férfiutkerestek, akinek működésében elég garancia van arra, hogy az egyházközség évtizedek óta húzóó, megoldásra váró kérdéseit rendezni fogja. A választás Bessenyei Istvánra esett. Nem is csalódtak benne. 1908. tavaszán foglalta el új hivatalát s a következő évben már valóra váltotta új híveinek régi óhaját, mintegy 200 ezer korona költséggel renováltatta és kibővítette a

régi, szűknek bizonyult, szegényes templomot. Közben rendezte az anyagi zavarokkal küzdő r. k. elemi iskola ügyeit. 1912-ben lehetővé tette a Kath. Kör új körhelyiségének felépítését. Az istentiszteletekben új rendet hozott be, általában a hitélet emelését előző sok üdvös ujitást tett. Foglalkozott egy Kálvária építésén k gondolatával is, sajnos azonban, hogy ugy ebben, mint sok más szép tervének keresztülvételében a kérielhetetlen halál megakadályozta.

Közügyekkel csak annyiban foglalkozott, amennyiben azt állása okvetlenül megkövetelte. Nem akarta energiáját szétforgácsolni; tudta, hogy a feladatok, amelyeknek megoldására vállalkozott, egész embert kívánnak. Egyházi és iskolai célokra életében sokat áldozott. Monokon aránylag esekély jövedelméből különféle köz-célokra kb. 18,000 koronát fordított.

Sokat áldozott az ujhelyi templomra, amelyet folyton ékesített. Minden évben meglepte híveit valami új felszereléssel, oltárral, keresztelőkutttal stb., amelyek nemcsak az ő műzlisését, hanem az ő bőkezűségét hirdetik. E mellett a katolikus kört évenként 500, a r. k. elemi iskolát 400 koronával segítette. Tette pedig mindezt oly szerényen, szinte titkolódzva, hogy még legszűkebb környezetete is alig tudott róla. E nagystilű jótékonyágával magyarázható, hogy apostoliasan egyszerű életmódja mellett is, mint szegény ember halt meg.

Sátoraljauhelyi plebánoskodása alatt szintén többször feléje fordult felsőbbségének kegye. 1908-ban a Szt. Keresztről nevezett e. apát, 1912-ben a sátoraljauhelyi kerület esperese lett, mely utóbbi hivatalában szintén nagy szolgálatokat tett egyháznak.

Betegsége, halála.

A látszólag életerős ember már hónapok óta magában hordta a betegség csiráját. Mult év őszén régi torokbaja kiújult, a minek azonban sem ő, sem környezetete nem tulajdonított nagy fontosságot. A mult hó közepén állapotja annyira súlyosbodott, hogy orvososa tanácsára a Pajor-féle szanatóriumot kereste fel, hol egy fájdalmas operációnak volt kénytelen magát alávetni. Sajnos, már az sem hozott számára enyhületet. Teljesen elgyöngyülten érkezett haza. Tudtuk, hogy menthetetlen. Virágvasárnapon feküdt le halálos nyoszolyájára s miután még egy hét járta a szenvedés keserves kálváriáját, a feltámadt Üdvözítő kiszabadította s magával vitte sokat szenvedett hűségének szolgjának lelkét.

A részvét.

Halálának híre nagy megdöbbenést okozott a feltámadási szertartásra várakozó hívek nagy sokaságában és mély részvétet keltett mindenütt, ahol őt ismerték és becsülték. Részint táviratilag, részint levélben és küldöttségileg sokan fejezték ki részvétüket a gyászoló családnak és H. Kiss Ernő főgondnoknak a nagy veszteség fölött. Jelenlegi híveinek ezrei zárandokoltak el ravatalához, s régi monoki híveinek 250 tagu küldöttség kereste fel elhunyt lelkipásztoruk koporsóját, hogy tőle elbucszanak.

Ravatalát híveinek és az általa vezetett intézmények, egyesületeknek hálás kegyelete halmozta el szebbnél-szebb koszorúkkal, melyek közül

a következőket sikerült följegyeznünk:

Drága jó fiának — édes anyád. Felejthetetlen lelkipásztorunknak — a r. k. egyháztanács. Szeretett vezérünknek — a sátoraljauhelyi r. k. esperesi kerület papsága. Jótévőjének hálás kegyelettel — a sátoraljauhelyi r. k. olvasóköri. Tisztelete jeléül — a kegyesrendi társház. Nagyérdemű lelkipásztorunknak — Gróf Wallis Gyuláné. Mély fádalommal bucsuzik — Ernő. Mély tiszteletük jeléül — Ambrózy Nándor és családja. A viszontlátásig imádkoznak Érted — szerető káplánjaid. Szeretve tisztelt elnökének hálás kegyelettel — a sátoraljauhelyi növődő egyesület. Hálás kegyeletünk kisér az Isten országába — Vadász-család. „Beteljesedett” elvégezted a munkát, melyet az isteni gondviselés tőled kívánt — áldott legyen emléked! — Karolineum. Feledhetetlen vezér-munkásának — a zemplénvármegyei közművelődési egyesület. Szeretett főigazgatóknak — a r. k. tantestület. Mély tisztelete és részvéte jeléül — Keleti Jenő. Jóakaró barátjának — Payer Ferenc. Zombory Géza és családja. Szeretett gondviselő elnökünknek — Gondviselés. Örömben és búhan lelkiatyánk voltál — Ambrózy Ágoston és neje. Feledhetetlen lelkiatyáknak — monoki volt hívei. Alapítójának hálás tisztelettel — a monoki hit. és fogy. szövetkezet. Kegyelete jeléül — a golopi r. k. hitközség.

A temetés.

Temetése f. hó 6. án d. e. ment végbe a város közönségének impozáns részvéte mellett. Már a kora reggeli órákban nagy tömegben gyülekezett a nép a templom körül, ahonnan a temetés történt. A szertartás, amelyet Fodor Sándor prelátus-kanonok végzett fényes segédlettel, 9 órakor kezdődött. A koporsó körül állott Hiszem Kálmán főesperes vezetése mellett a zemplénmegyei papság nagyszámú küldöttsége és a kerületi papság teljes számban. Megjelentek a hivatali küldöttségei, élükön Meczner Gyula főispánnal és a megyei élőkölöségek közül többen. — Az egyháztanács, a Katolikus Kör, a katolikus Növődő egyesület s a különféle társulatok testületileg, részben zászlók alatt vonultak fel. Az engesztelő szertartás után, melyet Gruska Lajos pápai kamarás celebrált, a papság nevében Mayer Geyza erdőhorvátii plebános, az egyháztanács nevében dr. Hornyay Béla parentálta el kegyeletes szavakkal a nagyemlékű halottat. — 11 óra tájban indult el a végtelennek látszó temetési menet. A rend fenntartásáról a Bajusz József vezetése alatt kivonult polgárőrség gondoskodott, példás energiával.

A temetésben újabb beszentelés után Domján Elek mondott a Zemplénvármegyei Közművelődési Egyesület nevében mély hatást keltő bucsuztatót.

A szertartást a monoki hívek megható gyászéneke fejezte be, amely után megilletődve vonult szét a gyászoló hívek serege, kiknek kegyelete sokáig fog virrasztani halhatatlan emlékü, jóságos lelkipásztorunk sirja felett!

Bessenyei István halála alkalmából a sátoraljauhelyi r. kath. esperesi kerület papsága a következő gyászjelentést adta ki:

A sátoraljaujhelyi r. kath. esperesi kerület papsága szomorú, de Isten akaratában megnyugvó szívvel jelenti, hogy egyházi rendünk dísz, koronája: *Bessenyei István* ur, Szent Keresztről nevezett c. apát, esperes, sátoraljaujhelyi rk. plébános, Zemplénvm. törvhat. bizottságának tagja stb. folyó 1915. évi április hó 3-án, d. u. 4 órakor, életének 58-ik évében, miután Istennek és egyháznak 35 évig hűségesen szolgált, hosszú, de példás keresztény türelemmel viselt szenvedés után az Egyház szentségeivel megerősített lelkét visszaadta Teremtőjének. A megboldogult hűt tetemeit f. é. április 6-án d. e. 9 órakor fogjuk az engesztelő szent misé-áldozat után beszentelni és a sátoraljaujhelyi köztemetőben a boldog feltámadás reményében nyugalomra helyezni. Sátoraljaujhely, 1915. április 3. A sátoraljaujhelyi r. kath. esperesi kerület papsága. „Boldogok az igazak, kik az Urban haltak meg, mert jó tetteik követik őket.” (Jel. k. 13, 14.) Nyugodjék békében és az örök világosság fényeskedjék neki!

A galíciai menekültek elszállítása.

A belügyminiszter leirata Zemplénvármegyéhez.

— ápr. 7.

Galiciának és Bukovinának túlnyomó ellenséges erők által történt elárasztása folytán sok ezerre menő osztrák menekült keresett és talált menedéket hazánk területén. Ezen menekültek a részükre Ausztriában berendezett férőhelyeken leendő elhelyezés céljából a legrövidebb időn belül Ungarisch-Hradischba lettek volna ugyan szállítandók, igen jelentékeny részük elszállítása azonban részint különböző méltányossági tekintetekből (betegség, agkor, téli itt tartózkodásra történt berendezkedés), részint pedig az Ausztriában eredetileg kijelölt férőhelyek túlszűfolttsága miatt elmaradt.

Miután az osztrák belügyminiszter értesítése szerint azok a nehézségek, amelyek a menekülteknek Ausztriában való elhelyezését ezideig lehetetlenné tették, már el vannak hártva s a barakkok mellett Ausztria különböző részeiben most már kelően berendezett községek is állanak a menekültek elhelyezésére rendelkezésre, ahol a zsidó vallásnak rituális élelmézéséről és lelki gondozásáról is kellően gondoskodva van, a belügyminiszter körrendeletben hívta fel a törvényhatóságok első tisztviselőjét, hogy a törvényhatóságok területén tartózkodó mindazon osztrák menekülteket, akik eddig közsegélyben részesültek, április hó 7-ig bezárólag a részükre folyósított segély további kiutalásának ezen a napon való egyidejű beszüntetésével, kellő kíséret mellett, lehetőleg egyszerre vagy nagyobb csoportokban Ungarisch-Hradischba továbbbittassék.

Kivételt képeznek azok, akik gazdasági munkára, mint cselédek, vagy napszámások alkalmazhatók és akik erre vállalkoznak, valamint azok, akiket elszállítani súlyos betegségük vagy törődött agkoruk miatt nem lehet.

Az elszállítás megtörténtéről az elszállítottak számának és visszamaradt betegek névének és számának kitüntetése mellett a belügyminisztert értesíteni kell.

A belügyminiszter végül felhívja a figyelmet a törvényhatóságok területein netalán tartózkodó galíciai ügynökökre, akik meg nem engedett úzárkedéssel, közvetítéssel és különböző, a közönség érdekeit sértő vállalkozásokkal foglalkoznak. Ezekről a külföldiek től a lakhatási engedély nyomban megvonandó.

A VILÁGHÁBORÚ.

(A sajtóiroda hiteles távirati jelentései).

Nagy harcok a Kárpátokban és Galiciában.

Ujabb ismét 7170 orosz foglyot ejtettünk.

Budapest, ápr. 6.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

A kárpáti harcok kiterjedése mindinkább növekszik.

A Laborcz völgyétől keletre eső magaslatokon tegnap német csapatok és a mi csapataink az oroszok erős hadállásait elfoglalták és ez alkalommal 5040 oroszot elfogtak. A szomszédos magaslatokon az oroszok több heves támadását az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük és további 2130 oroszot ejtettünk foglyul.

Délkelet-Galiciában Ottyniától északkeletre eső magaslatokon az ellenségnek egy éjjeli támadása meg-hiusult, április negyedikén Usciebiskup felől délnyugatra az ellenségnek a Dnyester déli partján megkísérelt előretörése alkalmával a Sándor nevet viselő orosz gyalogezred két zászlóalját megsemmisítettük.

Höfer altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

A németek újabb győzelmei.

Berlin, ápr. 6.

A német nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

Nyugati hadszíntér:

A franciák tegnap óta Maas és Masel között különösen élénk tevékenységet fejtenek ki nagy erők latbatetésével és nagyszámu tüzéséggel. Verduntól északkeletre, keletre és délkeletre, valamint Ailly Apremont Flirei mellett és a Pant Moussontól északnyugatra támadtak.

Verduntól északkeletre és keletre a támadások túzelésünk miatt egyáltalán nem fejlődhetek ki. Verduntól délkeletre a támadásokat visszavertük. A Maas magaslatok keleti szélén sikerült az ellenségnek legelőlvő árknak egy kis részébe átmenetileg megvetni lábát, de az éj folyamán innen is ismét visszavertük. Ailly és Apremont környékén a harc éjjel is folyt a nélkül, hogy az ellenfél bárminő sikert tudott volna kivívni. Elkeseredett volt a harc Flirei környékén, a hol a franciák több támadását visszavertük.

Bois de Moussoni uttól északra ellenünk intézett erős támadás összeomlott, noha az ellenfél a harcokban igen súlyos veszteségeket szenvedett. Erőinek újabb elosztásával arra a feltevésre kell jutni, hogy támadásait itt folytatni fogja, miután a Champagneban kifejtett fáradozásainak teljes hiábavalósága világosan kiderült.

Keleti hadszíntér:

Kalvarjától keletre és délre, valamint Augusztowtól keletre ellenünk intézett támadások sikertelenek voltak. Egyébként keleten a helyzet változatlan.

A fémrekviráló rendeletek.

— ápr. 7.

Ismeretesek azok a rendeletek, amelyeket a kormány az egyes meghatározott fémekből és ötvözetekből készült fél és készgyártmányok kötelező bejelentéséről és egyes fémek lefoglalásáról a hivatalos lap március 30-iki számában kiadott.

A bejelentés természetesen egyetemesen kötelező, ellenben a lefoglalási rendeletek merevségét bizonyos mértékben megnyihette a kereskedelmi miniszter külön rendelete, amely a lefoglalásra kötelezett fémek egy részét a saját üzem fenntartása céljából a tulajdonos saját rendelkezésére bocsátja. E rendeletek végrehajtására vonatkozó intézkedéseket a

kereskedelmi miniszter már megtette s az elsőfoku iparhatóságokhoz irányított körrendeletéhez a szükséges bejelentő lapokat is mellékelte. Az érdekelt ipari- és kereskedői szakmáknak mindenesetre érdekükben van e rendeletek alapos áttanulmányozása. Nevezetesen a bejelentés az összes a kereskedőknél és gyárosoknál található fél- és készgyártmányokra kiterjed, holott a lefoglalás csak azokra az anyagokra vonatkozik, amelyeket már február 6-ikán lefoglalt a kormány s amelyeknek most az azóta keletkezett és a jövőben termelendő készletei foglaltatnak le.

A kereskedelmi miniszter rendeletében különös figyelemre érdemes az a rendelkezés, hogy a saját üzemhez, illetve eladásra okvetlenül szükséges és a rendeletben megállapított

részmenyiségek felszabadításán kívül fel van szabadítva minden ezennel külföldről behozandó készlet, bármily mennyiségű is legyen az s azért itt a kereskedelemnek igen gyümölcsöző vállalkozásul kínálkozik az esetleg kipuhatolható fémbehozatali alkalmak minél bőségesebb kihasználása. Mindenesetre fontos, hogy az ilyen külföldről behozott fémek a küldemény beérkezése után azonnal bejelentessenek a kereskedelmi miniszteriumnak, amely a fémeket csak a bemutatott beszállítási bizonyítványok arányában szabadítja fel.

HIREK.

— Egy kassai uriaszony halála. Mély részvétellel értesülünk, hogy Szöllösi Lipót nyug. m. kir. honvéd főorvosorvos neje szül. Reichard Vilma f. hó 3-án elhunyt. Temetése Kassán nagy részvétellel ment végbe. Az elhunytban a kiterjedt rokonság kívül Reichard Lajos helybeli termény-nagykereskedő nővérét gyászolja.

— Katonák és a mezőgazdasági munka. A honvédelmi miniszter egy hónappal ezelőtti rendeletet adott ki, amelyben szabályozta, hogy a katonák miképpen kaphatnak tízenegy napi szabadságot a mezőgazdasági munkák elvégzésére. A rendeletet akkor vissza kellett vonni, mert az időjárás oly kedvezőtlenre fordult, hogy a gazdasági munkák elvégzéséről szó sem lehetett. Most azután, a tavasz beálltával, a miniszter a következő táviratot intézte a törvényhatóságok fejeihez:

Szokásos módon azonnal kihirdetendő a községekben és városokban, hogy tízenegy napra terjedő mezőgazdasági munkák elvégzésére, a szabadság kizárólag a legénység által kihallgatáson kérendő az illetékes parancsnokságnál. A legénység, vagy hozzátartozói által bárhova benyújtott írásbeli kérelmek nem fognak figyelembe vétetni és felsőbb helyre fejtérjesztetni.

— Elveszett 5-én este a mozból jövet egy értékes fekete szörme boá. Megtalálóját jelentkezé a városkázánál, hol is illő jutalomban részesül.

Főszerkesztő és lapfőigazgató: Éhlert Gyula

Felolós szerkesztő: Teleky Sándor.

Kitűnő minőségű enni való burgonya Professor Woltmann-féle és sárga, vetésre is kiválóan alkalmas, ugyszintén kiváló minőségű tiszavidéki tavaszi vető-bükköny, lóheremag, valamint rézgálic s Raffia extra mayunga jutányosan kapható

Reichard Mór és Fia cégégnél
Sátoraljaujhelyben.

Gálszécsen 545 hold szántóföld és 212 hold legelő f. évi október 1-től őszi vetéssel bérbe adó.

Értekezni lehet Gálszécsen Kovács Samu városi biróval,

Elveszett

egy sötét kávészintű, fehér foltos, rövidre vágott farku vizsla kutya, nyaklánczán „Szokolay Emil Sátoraljaujhely” felirással. Megtalálóját illő jutalomban részesíti:
Szokolay Emil.